సిరివెన్నెల తరంగాలు

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి

దాదాపు 12 సంవత్సరాల క్రిందట విడుదలైన సిరివెన్నెల సీతారామ శాస్త్రిగారి 'సిరివెన్నెల తరంగాలు' పుస్తకం మార్కెట్లో లభ్యం కానందున, అశేష అభిమానుల కోరిక మీద ఆ పుస్తకాన్ని సీరియల్ గా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఇందుకు ప్రత్యేక అనుమతి నిచ్చిన 'కౌముది'కి ఆత్మీయ మిత్రులు సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాం.

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

7

పల్లవి: తెలిమంచు కరిగింది తలుపుతీయనా ప్రభూ!

ఇల గొంతు వణికింది పిలుపునీయనా ప్రభూ!

నీ దోవ పొడువునా కువకువలా స్వాగతం

నీ కాలి అలికిడిని మెలకువల వందనం ||తెలిమంచు||

ఈ పూల రాగాల పులకింత గమకాలు

గారాబు కవనాల గాలి సంగతులు

నీ చరణ కిరణాలు పలుకరించినా చాలు

పల్లవించును ప్రభూ! పవళించు భువనాలు

భానుమూర్తీ! నీ ప్రాణకీర్తన విని

పలుకనీ ప్రణతులనీ ప్రణవశృతినీ

పాడనీ ప్రకృతినీ ప్రథమ కృతినీ ||తెలిమంచు||

★★★★ ★★★★

భూపాల! నీ మ్రోల ఈ బేల గానాలు

నీ రాజసానికవి నీరాజనాలు

పసరు పవనాలలో పసికూన రాగాలు

పసిడి కిరణాల పడి పదును తేలిన చాలు

తలయూచు తలిరాకు బహుపరాకులు విని

దోరలనీ దోరనగవు దొంతరనీ

తరలనీ దారి తొలగి రాతిరిని ||తెలిమంచు||

**** ****

(స్వాతికిరణం చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో వాణిజయరాం పాడినది)

ఆమె : జాలిగా జాబిలమ్మ రేయిరేయంతా

రెప్ప వెయ్యనే లేదు ఎందుచేత ఎందుచేత?

ఆమె2: పదహారు కళలని పదిలంగా పుంచనీ

ఆ కృష్ణ పక్షమే ఎదలో చిచ్చు పెట్టుట చేత ||జాలిగా||

ఆమె: కాటుక కంటినీరు పెదవులనంటనీకు
చిరునవ్వు దీపకళిక చిన్నబోనీకు
నీ బుజ్జి గణపతిని బుజ్జగించి చెబుతున్నా
నీ కుంకుమకెపుడూ ప్రొద్దుగుంకదమ్మ ||జాలిగా||

సున్నిపిండి నలిచి చిన్నారిగా మలిచి
సంతసాన మునిగింది సంతులేని పార్వతి
సుతుడన్న మతిమరచి శూలాన మెడవిరిచి
పెద్దరికం చూపె చిచ్చుకంటి పెనిమిటి
ప్రాణపతినంటుందా బిడ్డగతి కంటుందా
ఆ రెండు కళ్ళల్లో అది కన్నీటి చితి
కాలకుటంకన్నా ఘాటైన గరళమిది
గొంతునులుమే గురుతై వెంటనే వుంటుంది
ఆటు-పోటు ఘటనలివి ఆటవిడుపు నటనలివి
ఆమె2: ఆదిశక్తివి నీవు - అంటవు నిన్నేవి
నీ బుజ్జిగణపతిని బుజ్జగించి చెబుతున్నా
కంచికెళ్ళిపోయేవే కథలన్నీ ||జాలిగా||

(స్వాతికిరణం చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో వాణిజయరాం, చిత్ర పాడినది)

"స్వాతి కిరణం" సినిమా కోసం రాసిన "తెలిమంచు కరిగింది", "జాలిగా జాబిలమ్మ!" అనే రెండు పాటలు, ఈ భావతరంగంలో కనిపిస్తాయి.

దేశం పట్టనంత ఖ్యాతి సంపాదించుకున్న సంగీత సార్వభౌముడు అనంతరామశర్మగారు, అటువైపుగా వెళుతూ ఆ ఊరు వస్తున్నారు. ఆ ఊళ్ళో ఓ చిన్న హోటల్ నడుపుకునే ధర్మవరపు సుబ్రమణ్యానికి శాస్త్రీయ సంగీతం అంటే వల్లమాలిన భక్తి. ఆ భక్తికి సంగీత భారతి కరుణించి వరమిచ్చునట్టుగా, ఆ తల్లి వీణలోంచి ఓ స్వరం జారిపడి, సుబ్రమణ్యంగారి కొడుగ్గా జన్మించడం, ఆ

పసివాడు పుడుతూనే సరిగమల పరిమళాలను పదిదిక్కుల్లోనూ వెదజల్లుతూ ఆ చిన్న ఊరు సరిపోనంత త్రివిక్రముడుగా పెరుగుతున్నాడు. వాడి ప్రతిభని గుర్తించి, దానికి సానబెట్టాలనీ, అమ్మానాన్న వాణ్ని ఆ ఊళ్ళో ఉన్న ఓ పాటి సంగీత విదుషీమణి పక్షితీర్థం మామ్మగారి దగ్గర పాఠానికి కూర్చోబెట్టారు. ఆవిడకి తెలుసు తన దగ్గరున్న జ్ఞానం ఆ పసివాడి ప్రతిభ కన్నా చిన్నదని. అంతే కాదు గంధర్వ గగన వీధిలో మధ్యందిన మార్తాండుడిలా ప్రకాశిస్తున్న అనంతరామశర్మగారంటే అవిడ దృష్టిలో సాక్షాత్తు పుంభావ సరస్వతీ స్వరూపం. అలాంటి మహానుభావుడి దగ్గర ఈ పసివాడు శిష్యుడిగా చేరితే వాడి ప్రతిభకి పట్టాభిషేకం జరుగుతుంది. అదే ఆవిడ ఆశ. అవిడ కన్న కల నిజమౌతుందనిపించేలా సాక్షాత్తు అనంత రామశర్మగారే ఆ ఊరికి వస్తున్నారనీ, తన ఇంట్లోనే విడిది చేస్తారని తెలిసింది. ఆవిడ ఆనందానికి అంతులేదు. ఎలాగైనా ఈ గంగాధరం చేత ఆయన సమీక్షంలో ఓ పాట పాడిస్తే అది ఆయన్ని ఆకట్టుకుంటే.... ఆయన వాణ్ణి శిష్యుడిగా స్వీకరిస్తే, ఈ అయితే గియితేలన్నీ సవ్యంగా ఒక కొలిక్కి చేరితే, గంగాధరం జన్మే కాదు తన తపస్సు కూడా పండుతుందని ఆవిడ గంగాధరానికి ఒక పాట నేర్పింది శర్మగారి ముందు పాడించాలని.

"తెలిమంచు..." పాటలో వున్న "ఆత్మ" ని అవిష్కరించటానికి, ఈ పాట కథ చెప్పుకోక తప్పదు. ఎందుకంటే, ఆ పాట రాసేముందు ఎలాంటి పాట రాయలో, నా మనసు కడలిలో ఎగసి పడిన కల్లోల తరంగాలు అలాంటివి.

అనంత రామశర్మగారు విద్వత్తులోనూ, కీర్తిలోనూ మాత్రమే కాదు, స్వభావంలో కూడా మిట్ట మధ్యాహ్నం మండిపడే సూర్యుడిలాంటి వాడే. తన కన్న తక్కువ వాళ్ళ సరసన తనను కూర్చో పెట్టినందుకు అలిగి "పద్మశ్రీ" అవార్డునే కాలదన్నిన చండప్రచండుడైన దురహంకారి. అలాంటివాణ్ణి, ఏ పాటతో, ఆ పాటలోని ఏ మాటతో చల్లబర్చాలి?

సాధరణంగా ఇలాంటి సందర్భాల్లో, గంగాధరం నోట ఏ త్యాగరాజ స్వామి కీర్తనో పలికించేస్తే ఓ పనయిపోతుంది. కాని విశ్వనాధ్‌గారు నన్ను ఆ పాట రాయమన్నారు.

ఒక దారి దొరికింది. నేను రాయాల్సిన పాట గంగాధరం వయసుకి, వాడి భాషకీ, వాడి వయస్సుకి తగిన చిన్న భావానికి కట్టుబడి ఉండక్కర్లేదు. ఎందుకంటే, అది వాడు తనంత తానుగా పాడడం లేదు. పక్షితీర్థం మామ్మగారు నేర్పింది పాడుతున్నాడు.

ఈ దొరికిన చిన్న దారి పట్టుకుని, మూడు ప్రయోజనాలు సాధించ దల్చుకున్నాను.

1. పుట్టి బుద్ధెరిగిన్నాటినుంచి శర్మగారి పట్ల, ఆయన విద్య పట్ల ఎంతో భక్తిని పెంచుకుంటూ వచ్చిన పక్షితీర్థం మామ్మగారు ఆయన పట్ల తనకున్న భక్తి గౌరవాలన్నీ ఈ పాటి ద్వారా వ్యక్తపరచవచ్చు, తద్వారా తన పూజ పూర్తయినట్లవుతుంది. ఆ మహా తేజస్విని ప్రసన్నుణ్ణి చేసుకున్నట్టు అవుతుంది.

2. ఈ పాట గంగాధరం నోట పలుకుతూ వుండాగా, ఆ పాటలో భావం, వాడు ఆయన్ని ప్రార్థిస్తూ ఆయన నీడకి చేరాలని ఆశ పడూతున్నట్టు, తన పసితనాన్ని అల్ప విద్యని చూసి తృణికరించకుండా, కన్నెర్ర చెయ్యకుండా, ముచ్చట పడి, చల్లని చూపుల దీవెన ఇమ్మని అడుగుతున్నట్టు ఉంటే బావుంటుంది.

3. ఈ పాటలో ఆయన ప్రతిభని స్తుతించాలి. అలా కీర్తించేటప్పుడు, ఆ మాటల్లో ఆయన గొప్పతనమే కాకుండా, ఆయన స్వభావం

కూడా కనబడాలి. అదికూడా, ఆయన విద్య సంగీతం కనక సంగీతానికి సంబంధించినదై వుండాలి.

ఈ మూడు ఫలితాలు ఒక్కసారే రాబట్టుకునే ప్రయత్నంలో నేను సూర్యుణ్ణి సంగీత విద్వాంసుడిగా భావించి పాట మెదలుపెట్టాను.

"ప్రపంచానికి ప్రాణకీర్తన వినిపిస్తున్నా ఓ భానుమూర్తీ! నువ్వు భూగోళం మీదకి ఉదయిస్తున్నప్పుడు నీ నులివెచ్చని కిరణాలు పడి దారి తెలియనివ్వని రాత్రి, అది కప్పిన తెలిమంచు పొరలు కరిగిపోతున్నాయి, నీ రాకపట్ల భక్తి వినయాలతో వణుకుతున్న భూమిని నేను. వినమ్రంగా శిరసువంచి నీకు స్వాగతాంజలి ఘటిస్తున్నాను. నీ దారిపొడవునా "మెలుకువలు" వందనం చెస్తున్నాయి. ఆ వందనాల పలుకులే, పిట్టల కువకువలు. అంతేగాని,

ఓ మహా విద్వాంసుడా! నువ్వు వస్తూ ఉంటే, నీ ముందే "భూపాల" రాగాల పాడగలవా ఈ బేల రాగాలు?

ఈ పూలలో రాగాలు(రంగులు) ఈ గాలిలో కూన రాగాలు, ఓ భూపాలా! నీకిరణాలు పడి, మెరిసి, మురిసిపోవాలని చూస్తున్నాయి. అవి నీ ముందు సంగీత కచ్చేరీ చేస్తూ తల పంకిస్తున్నాయని ఆగ్రహించకు. నీ కర (కరము అంటే చెయ్యి) స్పర్శతో ఈ ప్రకృతి అంతా వెలుగుతో ముందుకు వడిచేలా అనుగ్రహించు"

ఇలా ఇంతలా పాడమన్న ఈ పాట, గంగాధరం సవ్యంగా పాడి వుంటే ఏఁవయ్యేదో గానీ, వాడు ఆయన దగ్గర ఇంత శాస్త్రోక్తంగా ప్రవర్తించకుండా, పసితనపు చిలిపితనం ప్రదర్శించాడు. పసరు మావిచిగుళ్ళు తిని కుహు అని కోయిల తీపిగా కూసిన, వైశాఖంలో సూరీడు మరింత మండిపడ్డట్టయింది పరిస్థితి.

తరువాత, కథ కొంత ముందుకు కదిలింది. అందరికీ, వెలుగు పంచే సూర్యుడికి 'వెలుగు' అంటే ఏఁవిటో చెప్పాలా?

తను సూర్యుడైతే, పుడుతునే తనను పట్టుకొని పండులా గుటుక్కున మింగేసేందుకు ఎగిరిన అంజనేయుడంతటివాడని, గంగాధరాన్ని అందరికన్న ముందుగా అనంతరామశర్మగారు గుర్తించాడు. తన పేరుకు వైభవానికీ తొందర్లోనే వాడి వల్ల గ్రహణం పట్టేటట్లుందని ఈ చిరంజీవిని 'చిరంజీవి'గా ఎదగనిస్తే, అందరి దృష్టిలో వామనుళ్ళా కనిపిస్తున్న ఈ బుడతడు మూడే మూడడుగుల్లో త్రివిక్రమంగా ఎదిగిపోయి తనని అణిచేస్తాడని భయపడి, వాడిని శతవిధాలా అణగదొక్కే ప్రయత్నం చేసి, ఆఖరికి వాడి చావుకూడా కోరుకునే అసురసంధ్యలోకి దిగజారేడు.

ఆయన్ని ప్రత్యక్షదైవంగా భావిస్తున్న ఆయన భార్య ఈ పరిణామం తట్టుకోలేకపోయింది. బిడ్డలు లేని తనకి, బిడ్డని దత్తత తెచ్చినట్టుగా భావించింది గాని, ఇన్నాళ్ళు తన భర్త చేతుల్లో ఇంత కుట్ర వుందని గ్రహించలేకపోయింది. ఇన్నాళ్ళీ తన పాలిట దేవుడు అకస్మాత్తుగా తన పేగు చీల్చేసే దెయ్యంగా కనబడేసరికి, ఆ ఉత్పాతానికి ఆవిడ పెనుతుఫానులో చిగురుటాకులా వణికి పోయింది. ఆ ఆవేశంలో ఆయన కూడా, తన కడుపు మంటే గుండెలకెగదన్ని, హార్ట్ఎటాక్‌తో కూలబడ్డాడు. తన అయిదోతనం ఏమవుతుందో అన్న బెంగ. తన భర్తలోని కటికతనం పోల్చుకున్న బాధ.

ఈ పరిస్థితిలో గంగాధరం అవిణ్ణే ఓదార్చాలి. ఆ ఓదార్పులో తన బాధ తను దిగమింగుకోవడం కనిపించాలి. తనకు తల్లిప్రేమ

అందించినందుకు ఆవిడ ఋణం తీర్చుకోవడం కోసమో తను గురునిగా భావించినవాడు అడగకుండా అడిగిన గురుదక్షిణగా తన ప్రాణాలిచ్చేస్తున్నట్లు చెప్పాలి.

ఈ పాటలో భావం వాడి సొంతం కనక వాడి వయస్సుకి భాషా, భావంమించకూడదు.

చాలా తర్జన భర్జనలయ్యింతర్వాత ఆ సన్నివేశంలో పాట పెట్టడం సాధ్యం కాదు అని విశ్వనాథ్‌గారు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చే సమయంలో,

"జాలిగా జాబిలమ్మ" పాట పుట్టింది.

"ఎప్పుడు నిండుపున్నమిలా చల్లగా నవ్వే నువ్వు ఎందుకేడుస్తున్నావమ్మ!" పదహారు కళలతో ఎదగవలసిన నా పున్నమి వెలుగుని, మింగెయ్యటానికి కృష్ణపక్షం కాటెయాడానికి సిద్ధంగా ఉందని తెలిసి!

ఈ "కృష్ణ" శబ్దంలో ఆమెకు తన భర్త పట్ల దైవత్వాన్ని సూచించాలని.

అతను ఓదార్చాడు. "నీ కుంకుమకి పొద్దు గుంకదు" అని. ఆయన కీర్తి సూర్యుడు. నీ సౌభాగ్య సూర్యుడు అస్తమించకుండా నేను అడ్డుతప్పుకుంటాననే సూచన.

ఆవిడ తన ఆవేదనని చెప్పుకుంది. పార్వతీదేవి సున్నిపిండీ వలిచి, ప్రాణప్రతిష్ఠ చేసుకున్న కొడుకుని సాక్షాత్తు తండ్రే (శివుడే) కుత్తుక నరికేశాడే. దేవుడైన భర్తను నిందించాలా? తెగిపోయిన సంతానబంధాన్ని చూసి దుఃఖించాలా? శివుడే మింగేదు హాలహలం? శివుడే హాలహాలం అయితే ఆయన అర్ధశరీరం లాంటీ తను నిలువెల్లా దహింపబడుతోందే..." ఇలా సాగిన ఈ పాటలోని శిల్పాన్ని ఇంత కన్నా విస్తరించకుండా, సహృదయుల పరిశీలనకి విడిచిపెడుతున్నాను.

****

మానసవీణ మౌన స్వరాన

ఝుమ్మని పాడే తొలి భూపాలం

పచ్చదనాల పానుపుపైన

అమ్మై నేల జో కొడుతుంటే

మానసవీణ మౌనస్వరాన......

పున్నమినదిలో విహరించాలి

పువ్వుల ఒళ్ళో పులకించాలి

పాపురమల్లే పైకెగరాలి

తొలకరి జల్లై దిగిరావాలి

తారల పొదరింట రాతిరి మజిలీ

వేకువ వెనువెంట నేలకు తరలి

కొత్త స్వేచ్ఛ నందించాలి నా హృదయాంజలి ||మానస||

దూకే వాగు నా నేస్తం

చెలరేగే వేగమే ఇష్టం

అలలాగే నింగికే నిత్యం ఎదురీదే

పంతమే ఎపుడూ నా సొంతం

ఊహకు నీవే ఊపిరి పోసి

చూపవె దారి ఓ చిరుగాలి

కలలకు సైతం సంకెల వేసి

కలిమి ఎడారి దాటించాలి

తుంటరి తూనీగనై తిరగాలి

దోసెడు ఊసులె తీసుకువెళ్ళి

పేద గరిక పూలకు ఇస్తా నా హృదయాంజలి ||మానస||

దూకే వాగు నా నేస్తం

చెలరేగే వేగమే ఇష్టం

అలలాగే నింగికే నిత్యం ఎదురీదే

పంతమే అపుడూ నా సొంతం!

(స్పెక్ట్రం క్రియేషన్స్ 'హృదయాంజలి ' చిత్రానికి ఎ.ఆర్.రెహమాన్ సంగీత సారధ్యంలో బాలు పాడినది)

ఇది నాకు చాలా నచ్చిన పాట.

నేనుగా చాలాసార్లు పాడుకునే పాట.

ఆశ్చర్యమేమిటంటే ఇది ఒక డబ్బింగ్ సినిమాకి రాసిందే. డబ్బింగ్ సినిమాకి రాసేప్పుడు దానిలో ఉండే కష్టాలు, బాధలు, ఇబ్బందులు సంగతి అలా పక్క పెడితే ఒక సౌలభ్యం కూడ ఉంది. ఏమిటంటే అక్కడ సాహిత్యం గురించి పట్టుపట్టేవాళ్ళు చాలా తక్కువ మంది ఉంటారు. అందుకనే - ఈ పాట ఏ సినిమాలోది, ఏ సందర్భం లోది, ఎవరు పాడారు , ఎందుకు పాడుతారు అనే వివరణలేవీ ఇవ్వనక్కరలేకుండానే ఆ పాట స్వతంత్రంగా కవితగా నిలబడే ఎక్స్ప్రెషన్స్ తో వ్రాయగలిగాను. ఒక బంగారు పంజరంలోని ఓ రామచిలుక హృదయంలోని ఆనందాన్ని ఆవిష్కరించేటువంటి పాట ఎ.ఆర్.రెహమాన్ సంగీతంలో హృదయాంజలి అన్న సినిమాకి రాశాను.

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

●●●

COMMENTS